

01/07/2024

כ"ה בסיון ה'תשפ"ד

דו"ח "קו לעובד":

סיכום תאונות עבודה מחצית ראשונה 2024

עיקרי הדו"ח

- **לפי הנתונים שנאספים על ידי קו לעובד, בשנת 2024 עד כה נהרגו 27 עובדים בתאונות עבודה, ונפצעו 223 עובדים ברמת חומרה בינונית וקשה.**
- מרבית ההרוגים בכלל הענפים היו ערבים אזרחי ישראל (30%, 8 הרוגים).
- למרות הירידה בהיקפי הבנייה בשל המלחמה ולאור מניעת חזרתם של עובדים פלסטינים לעבודה בשטח ישראל, עדיין מרבית ההרוגים היו בענף הבנייה (55%, 15 הרוגים) – האחוז הגבוה ביותר של הרוגים מתוך כלל הענפים מאז שנת 2019.
- הגורמים המרכזיים בכלל הענפים לתאונות העבודה עם נפגעים ברמת חומרה בינוני וקשה בחציון הראשון של שנת 2024 הם נפילה מגובה (48% מכלל הנפגעים), נפילת חפץ (17%) ולכידה במכונה או פגיעה ממכשיר עבודה (10%).
- מינהל הבטיחות הוציא 1,176 צווי בטיחות במחצית הראשונה של השנה, ירידה של 13% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, והעילות המרכזיות עדיין קשורות לחשמל, מעליות ודודים (177 צווים סה"כ). מתוך כלל הצווים, 835 צווים ניתנו בענף הבנייה (71% מכלל הצווים שניתנו).
- נכון להיום, לפי דיווח המינהל ישנם כ-60 מפקחים לפיקוח על בטיחות וגיהות במקומות העבודה, ירידה בהשוואה לשנים הקודמות למרות ששנת 2023 הייתה השנה הכי קטלנית ב-5 השנים האחרונות.
- שיאניות הפרות הבטיחות בחציון הראשון לשנת 2024 הן שנדונג היי-ספיד גרופ קו. לימיטד (חברת ביצוע סינית זרה, אחת השיאניות גם בשנת 2023), אלקטרה בניה בע"מ (שהיא גם קבלן מוכר למכרזים ממשלתיים) וטוהר הנדסה בע"מ (6 צווי בטיחות לכל אחת). לפי המידע שפורסם, לא נערך להן עדיין שימוע בגין הפרות הבטיחות בשנת 2024.
- הרשויות המקומיות בהן היו הכי הרבה תאונות עבודה חמורות במחצית הראשונה לשנת 2024 הן תל אביב (14), חיפה (10), ירושלים (7) ופתח תקווה (7), אך גם הפעם אין התאמה למספר צווי הבטיחות שהוצאו ברשויות אלו. עדיין אין שיתוף פעולה מספק בין רשויות מקומיות ומינהל הבטיחות, והמפקחים מטעמן ככלל אינם פועלים בנושאי בטיחות בעבודה.

הדו"ח הזה מוקדש לעובדים שנהרגו ונפגעו בעבודתם בשנת 2024, וקולם נבלע ברעם התותחים.

בחסות המלחמה: זינוק במדד האדישות לבטיחות העובדים

כפי שעולה מהדו"ח, למרות המלחמה שפרצה ב-7 באוקטובר, תאונות העבודה הקשות ממשיכות להיות אבן נגף בשוק העבודה בישראל. מניעת כניסתם של עובדים פלסטינים לעבודה בשטח ישראל (למעט מקומות עבודה חיוניים), והמשך הלחימה בקווי העימות הובילו לכך שענף הבנייה לא חזר לפעילות מלאה, וענפי התעשייה והחקלאות ממשיכים לפעול בהיקפים נמוכים מההיקפים שקדמו למלחמה. אך למרות זאת, הנתונים מעידים על כך שמספר תאונות העבודה ברמת חומרה בינונית וקשה, בכלל הענפים, דומה למספר התאונות שהתרחשו בתקופה המקבילה בשנת 2022.

גם בחציון הראשון של שנת 2024, ולמרות הפעילות החלקית בלבד, ענף הבנייה ממשיך להיות הענף המסוכן ביותר. במחצית הראשונה לשנת 2024 היו 27 הרוגים, מתוכם 15 בענף הבנייה¹. מדובר במספר זהה למספר ההרוגים בתקופה המקבילה בשנת 2022. כמו כן, מתחילת שנת 2024 היו על פי הדיווחים של ארגוני ההצלה השונים 223 נפגעים בינוני וקשה בתאונות עבודה, מתוכם 89 בענף הבנייה. **למרות מספר הנפגעים הגבוה, מגמת הירידה במספר צווי הבטיחות, ובענף הבנייה בפרט, נמשכת.** ניתנו רק 1,176 צווי בטיחות במחצית הראשונה של השנה, ירידה של 13% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כשמתוך כלל הצווים, 835 צווים ניתנו בענף הבנייה (מעל 71%).

מנגד, למעט פרסום [הוראת ביצוע של רשם הקבלנים](#) על טיפול בהפרות בטיחות², שום דבר לא השתנה ברגולציות הבטיחות. למרות שהדיונים על תקנות הבנייה החדשות החלו בועדת העבודה והרווחה בכנסת, ישנה עוד דרך ארוכה עד להשלמת הליך החקיקה. על כן, ההמלצות שפורטו ב**דו"ח לסיכום שנת 2022**, וב**דו"ח סיכום לשנת 2023**, עומדות בעיני – **שינויי חקיקה לשינוי התמריצים החיוביים והשליליים בענף; הגברת ההרתעה; וקידום שינויים בתרבות העבודה.** אך למעשה, שינויים במדיניות ההגירה של ישראל שנעשו בחסות המלחמה מגדילים את חשיפות העובדים הקיימים והעובדים החדשים בענף הבנייה לפגיעה בבריאותם ובבטיחותם. כמה מהחלטות אלו משנות את תמהיל העובדים בענף הבנייה, ומאפשרות החלפת העובדים הפלסטינים בענף הבנייה במהגרי עבודה ממדינות שונות, לרבות שלא באמצעות הסכמים בילטרליים, באופן שהוכח כתורם לסכנות לבטיחותם ולשלומם של עובדים³.

כבר היום זילות חייהם של עובדי הכפיים בענף הבנייה והיעדר ההרתעה מובילים להתנערות של קבלנים מדאגה לשלומם ובטיחותם של העובדים, כשעד המלחמה עובדים פלסטינים היו הנפגעים המרכזיים מהיעדר תרבות בטיחות בענף הבנייה. לא בכדי ענף הבנייה הוא הענף הקטלני ביותר ועד המלחמה מספר ההרוגים היה במגמת עלייה – בשנת 2023 היו 48 הרוגים, המספר הגבוה ביותר ב-5 השנים האחרונות. שינוי תמהיל העובדים בענף הבנייה בלי לתת את הדעת על השוני השפתי והתרבותי, תוך מתן אפשרות לגייס את העובדים במסלול עוקף הסכמים בילטרליים אשר יחשוף אותם לניצול לרעה מבלי להגדיל את המשאבים המעטים ממילא שמוקצים היום לפיקוח ואכיפה כנגד עברייני בנייה – עשוי להחמיר את המצב הגרוע ממילא באתרי הבנייה.

אנו קוראים לשר העבודה למנוע את המשך הפקרת בטיחותם של עובדי ענף הבנייה, ולמנוע את פריצת הסכר באמצעות הבאת עובדים לא מיומנים שיועסקו בתבניות העסקה פוגעניות, במיוחד בהיעדר משאבי פיקוח ואכיפה מספקים. כפי שהמלצנו בדו"חות קודמים על משרד העבודה לפעול לשינוי מערך התמריצים השליליים והחיוביים בענף הבנייה ובשאר ענפי המשק, ולגבש תוכנית מניעתית ואקטיבית לאכיפת הוראות הדין למען רווחתם ובטיחותם של כלל המועסקים.

¹ אחד העובדים שנפצע בעבודתו באתר בנייה באפריל נפטר למחרת בביה"ח לפי הדיווחים בשל תגובה אלרגית, ולא נספר בדו"ח. כמו כן, לפי דיווחים ברשתות החברתיות ישנו חשד להרוג נוסף בתאונת עבודה בענף החקלאות בחודש יוני, אך בהיעדר נתונים נוספים, הוא לא נספר בדו"ח.
² לפי התחייבות רשם הקבלנים בעתירת קו לעובד לבית המשפט העליון בבג"צ 6016/22 קו לעובד נ' רשם הקבלנים ואח' (פסק דין מיום 8/12/2022).
³ BUCKLEY, ZENDEL, and more, "Migrant Work & Employment in the Construction Sector", ILO, 2016.

א. נתונים על תאונות עבודה, פצועים והרוגים

בחציון הראשון של שנת 2024 היו 248 תאונות עבודה, בהם נפגעו במהלך עבודתם 250 עובדים – 223 פצועים ברמת חומרה בינוני וקשה, ו-27 הרוגים.

בטבלה להלן הפירוט המלא של תאונות העבודה לפי חודש:

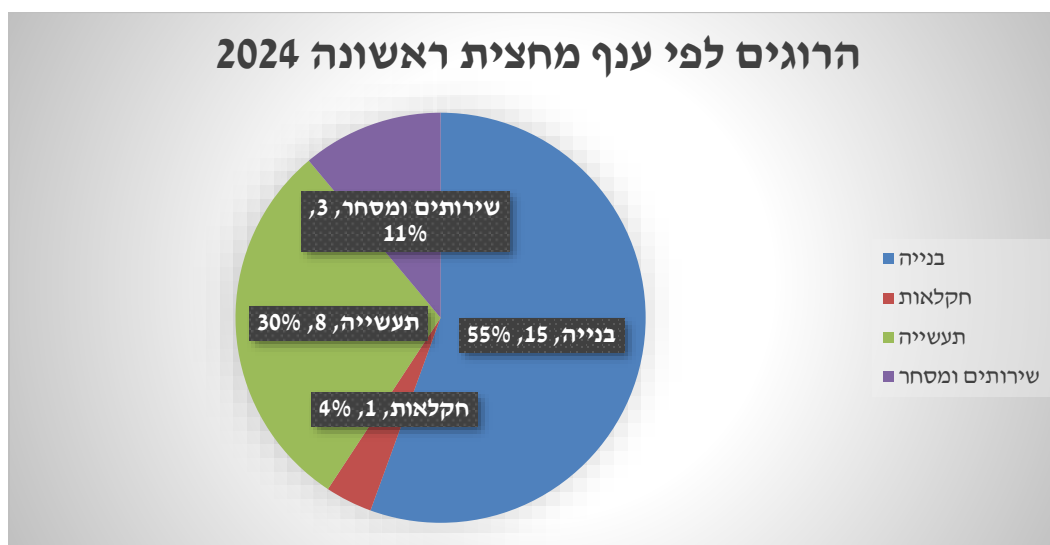
חודש	תאונות עבודה שתועדו	מתוכן הרוגים	מתוכם נפגעים (בינוני וקשה)
ינואר	36	5	32
פברואר	33	3	30
מרץ	43	3	41
אפריל	42	6	36
מאי	48	7	41
יוני	46	3	43
סה"כ	248	27	223

*הטבלה מתבססת על איסוף ותיעוד של 'קו לעובד' לדיווחים של ארגוני ההצלה ומשטרת ישראל ומעודכנת ליום 30/6.

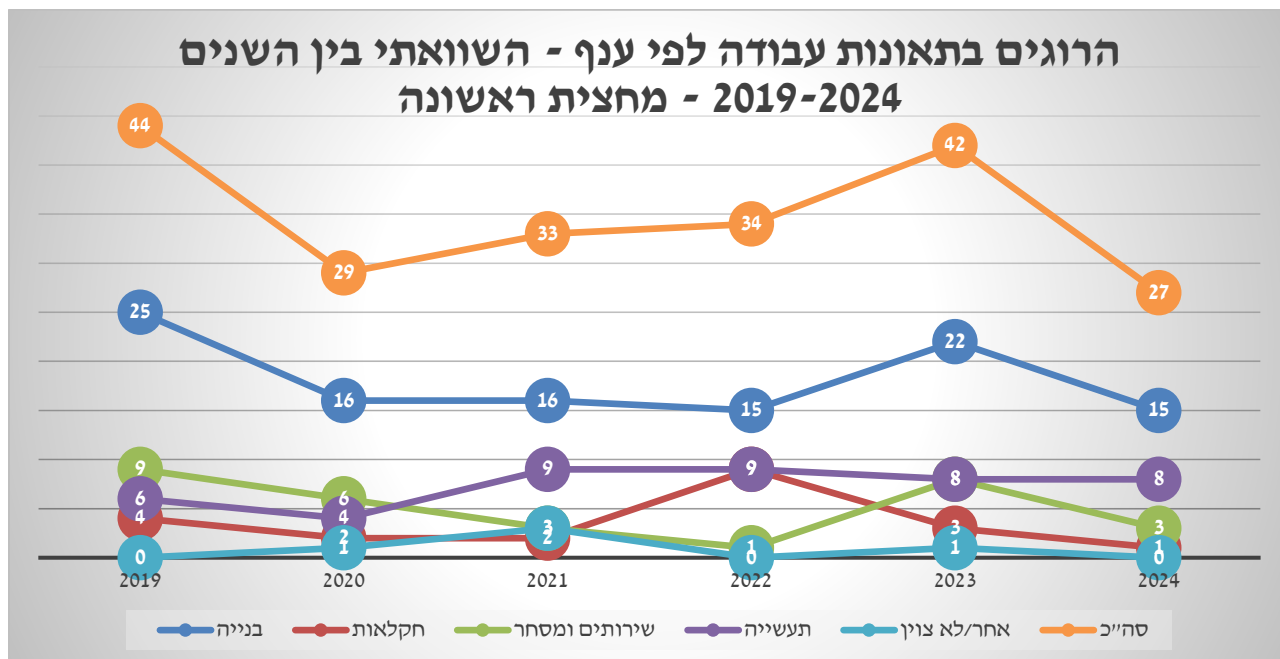
א.1 הרוגים בתאונות עבודה

בחציון הראשון של שנת 2024 היו 27 הרוגים, מתוכם 15 בענף הבנייה, ו-8 בענף התעשייה. אין ירידה במספר ההרוגים בענף התעשייה בחציון הראשון בהשוואה לשנים הקודמות אך אחוזי ההרוגים ביחס לכלל ההרוגים בתאונות עבודה בענפי התעשייה והבנייה גדלו והם הגבוהים ביותר מאז שנת 2019.

בתרשים להלן חלוקת הרוגים בתאונות עבודה לפי ענף:

בתרשים בעמוד הבא, מספר ההרוגים בתאונות עבודה בכל הענפים, במחצית הראשונה של השנים 2019-2024:

בטבלה שלהלן מספר ההרוגים בתאונות עבודה בכל הענפים ולפי ענף, במחצית הראשונה של השנים 2019-2024:

ענף	2019	2020	2021	2022	2023 ⁴	2024
בנייה	25	16	16	15	22	15
חקלאות	4	2	2	9	3	1
שירותים ומסחר	9	6	3	1	8	3
תעשייה	6	4	9	9	8	8
אחר/ לא ידוע	0	2	3	0	1	0
סה"כ	44	29	33	34	42	27

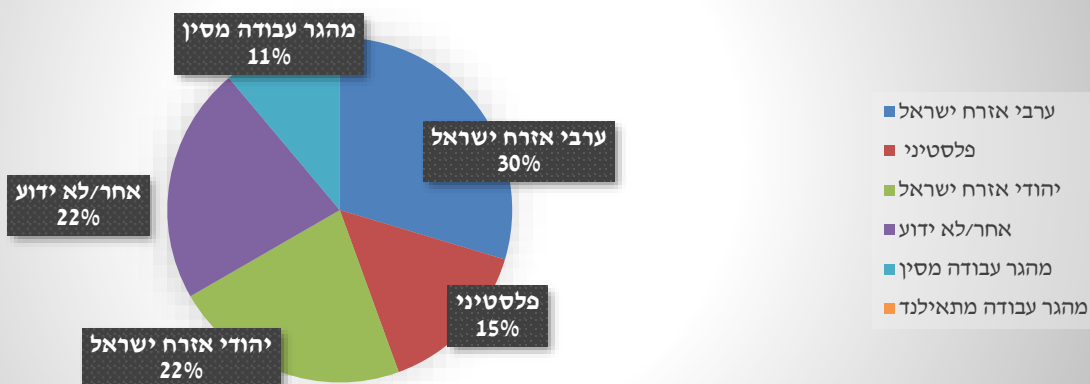
ענף הבנייה - הענף המוביל במספר ההרוגים – 55% מההרוגים היו בענף זה (15 מתוך 27). אחוז ההרוגים במחצית הראשונה עלה בהשוואה למספר ההרוגים במחצית הראשונה של השנים הקודמות (%52 ב-2023, %44 ב-2022), והוא הגבוה ביותר מאז שנת 2019 – זאת למרות שהענף עדיין מושבת ברובו בשל המלחמה ואי כניסת עובדים פלסטינים לעבודה בישראל.

תעשייה - בענף תעשייה נרשם מספר הרוגים דומה לעומת התקופה המקבילה בשנה שעברה ובשנה שלפני כן (8 הרוגים), אך אחוז ההרוגים ביחס לכלל ההרוגים בתאונות עבודה גדל (%30 ב-2024 לעומת %20 ב-2023, %26 ב-2022) והוא הגבוה ביותר מאז שנת 2019.

התרשים בעמוד הבא מפרט את זהות קורבנות תאונות עבודה בכלל הענפים במחצית הראשונה של שנת 2024:

⁴ מספר ההרוגים בענף הבנייה לשנת 2023 גדל לאור פטירתו של אנואר אבו ג'אבר, אשר נפצע בתאונה ביום 24/12/2023 בפרויקט בביצוע חברת כ.נ. בנייה בתנופה בע"מ בתמ"א השומרון 5, בת ים, ונפטר מפצעיו לאחר כשבוע בבית החולים.

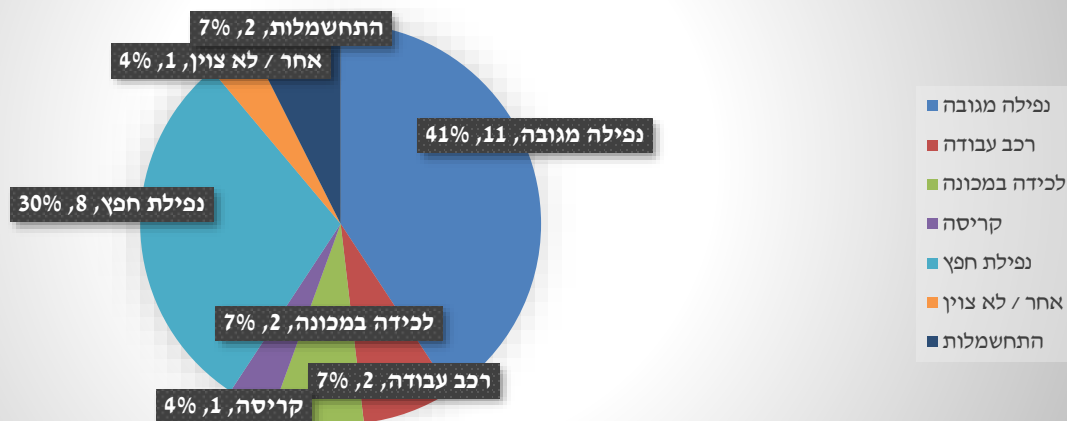
זהות העובדים שנהרגו בתאונות עבודה - מחצית ראשונה 2024

מאז תחילת המלחמה נמנעה כניסתם של עובדים פלסטינים לשטח ישראל לעבודה בענפים השונים, למעט מקומות עבודה חיוניים בודים. אך למרות ששיעור העובדים הפלסטינים שנהרגו בתאונות עבודה במחצית הראשונה של שנת בכלל הענפים פחת, הוא עדיין עומד על 15% (4 הרוגים – מתוכם 3 בענף הבנייה בישראל ואחד בענף התעשייה במפעל ישראלי מעבר לקו הירוק). לעומת זאת, ערבים אזרחי ישראל היו הקבוצה עם שיעור ההרוגים הגבוה ביותר בחציון הראשון בשנת 2024 עם כמעט שליש מההרוגים (30%, 8 הרוגים). בנוסף, כ-22% מההרוגים היו יהודים ישראלים (6 הרוגים).

בתרשים הבא הסיבות המרכזיות לתאונות קטלניות במחצית הראשונה של שנת 2024:

תאונות עבודה קטלניות לפי סיבות פציעה - מחצית ראשונה 2024

מרבית מהתאונות הקטלניות בכלל הענפים עדיין נגרמות בשל נפילה מגובה (41%), ונפילת חפץ כבד (30%).

בטבלה להלן פירוט גורמים לתאונות קטלניות לפי ענף:

גורם לתאונה	ענף הבניה 15	ענף התעשייה 8	ענפי מסחר ושירותים 3	חקלאות 1	סה"כ 27 תאונות / הרוגים
תאונות / הרוגים	הרוגים	הרוגים	תאונות / הרוגים	תאונות / הרוגים	הרוגים
נפילה מגובה	8 תאונות	1 תאונות	2 תאונות		11 תאונות
נפילת חפץ	3 תאונות	4 תאונות	1 תאונות		8 תאונות
קריסה	1 תאונות				1 תאונות
רכב עבודה	2 תאונות				2 תאונות
לכידה במכונה		1 תאונות		1 תאונות	2 תאונות
התחשמלות	1 תאונות	1 תאונות			2 תאונות
אחר / לא פורסם		1 תאונות			1 תאונות

ענף הבניה - נפילה מגובה (8 מתוך 15 – 53%) ונפילת חפץ (3 מתוך 15 – 20%) ממשיכים להיות הגורמים העיקריים להרוגים בעבודה בענף מתחילת שנת 2024.

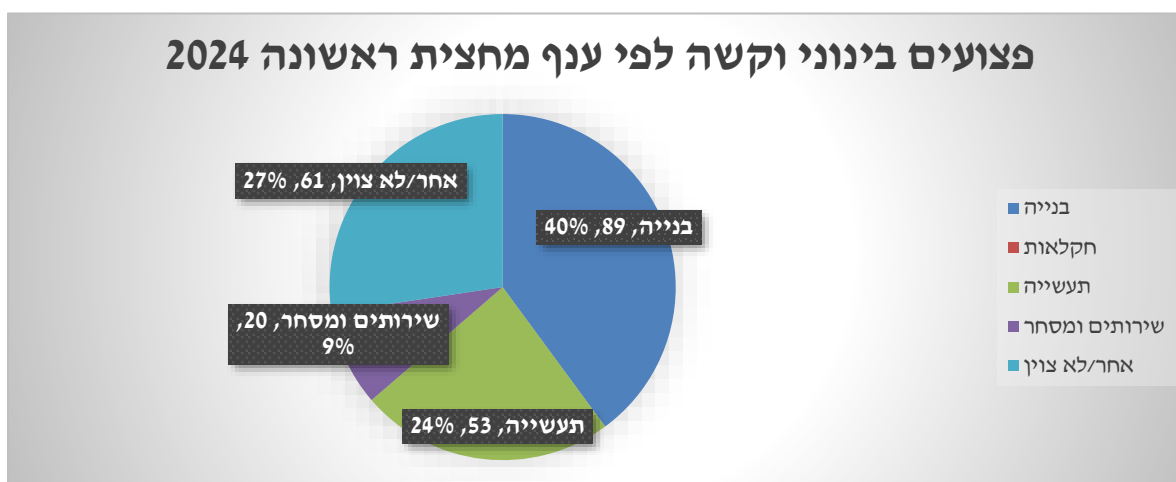
ענף החקלאות – לכידה במכונה גרמה למותו של עובד בענף החקלאות ומהווה גורם סיכון גם בענף התעשייה.

ענף התעשייה – נפילת חפץ היא הסיבה המרכזית מתחילת השנה לפגיעה קטלנית בענף (4 מתוך 8 – 50%).

א. פצועים בינוני וקשה בתאונות עבודה

בחציון הראשון של שנת 2024 היו 223 נפגעים מתאונות עבודה ברמת חומרה בינונית ומעלה. מתוכם 184 נפצעו ברמת חומרה בינונית, ו-39 פצועים קשה בתאונות עבודה. מתוך הפצועים ברמת חומרה בינוני וקשה, 89 (40%) היו בענף הבניה.

בתרשים להלן פילוח פצועים בתאונות עבודה במחצית הראשונה של שנת 2024 לפי ענף⁵:

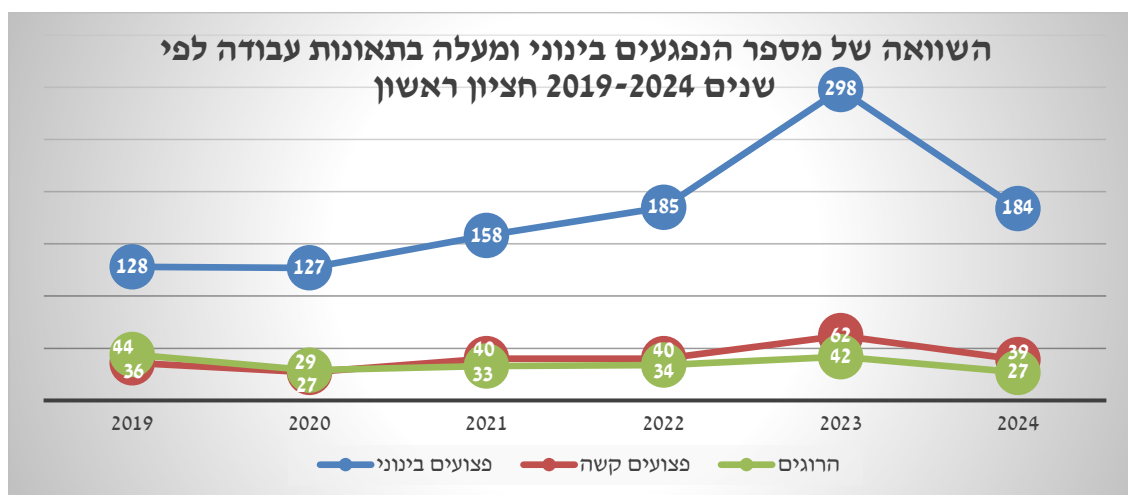

⁵ בשל קשיים באיסוף הנתונים אשר נובעים מכך שהמידע המוצג בדו"ח זה נסמך על דיווחי ארגוני הצלה, אשר פעמים רבות אינם כוללים את השייך הענפי של נפגע העבודה, ענף החקלאות אוחד בדו"ח הנוכחי עם שאר הענפים הכלליים האחרים.

ענף הבנייה - הענף המסוכן ביותר והמוביל במספר התאונות הקטלניות והקשות – גם הפעם ענף הבנייה הוא הקטלני ביותר עם כ-40% מתאונות העבודה עם נפגעים ברמת חומרה בינונית וקשה במחצית הראשונה של 2024 (89 מתוך 223). חומרת נתונים אלו מקבלת משנה תוקף לאור הירידה בהיקף הפעילות בענף בשל מניעת כניסתם של עובדים פלסטינים לישראל מאז תחילת המלחמה, ולאור העובדה שרק 11% מכלל המועסקים במגזר העסקי, מועסקים בענף הבניה⁶.

גם ענף התעשייה בלט במספר הפצועים בחומרה בינונית וקשה, בשיעור שעומד על כרבע מכלל התאונות בהן עובד נפצע ברמת חומרה בינונית וקשה (24%).

בתרשים להלן, השוואת תאונות עבודה בכל הענפים לפי חומרת פציעה, במחצית הראשונה של השנים 2019-2024:

המחצית הראשונה של שנת 2024 רשמה ירידה במספר הפצועים בינוני וקשה שכנראה נובעת מכך שמקומות עבודה רבים עדיין מושבתים או חזרו לעבוד בהיקף נמוך לאור המלחמה, ולאור מניעת כניסתם של עובדים פלסטינים לעבודה בישראל מאז ה-7 באוקטובר למעט מקומות עבודה חיוניים. חרף זאת, מספר הנפגעים בינוני וקשה היה דומה למספר הנפגעים בשנת 2022 שהיא הייתה בפני עצמה שנה קטלנית במיוחד בהשוואה לשנים שקדמו לה.

בתבלה הבאה הסיבות המרכזיות לכלל התאונות ברמת חומרת פציעה בינונית וקשה לפי ענף במחצית הראשונה של 2024:

גורם לתאונה	בנייה נפגעים	תעשייה נפגעים	מסחר ושירותים נפגעים	אחר/ לא צוין נפגעים	סה"כ נפגעים
נפילה מגובה	56 נפגעים	21 נפגעים	7 נפגעים	23 נפגעים	107 נפגעים
נפילת חפץ	14 נפגעים	10 נפגעים	4 נפגעים	11 נפגעים	39 נפגעים
רכב עבודה	1 נפגעים	3 נפגעים		1 נפגעים	5 נפגעים
מכשיר עבודה / לכידה במכונה	7 נפגעים	5 נפגעים	5 נפגעים	6 נפגעים	23 נפגעים
התחשמלות	3 נפגעים	1 נפגעים		4 נפגעים	8 נפגעים
עומס חום	2 נפגעים		1 נפגעים		3 נפגעים
אחר / לא צוין	6 נפגעים	13 נפגעים	3 נפגעים	16 נפגעים	38 נפגעים

⁶ על פי נתוני בנק ישראל ליום 1/5/2023 על שוק העבודה ודמוגרפיה – תעסוקה ושכר.

הסיבות המרכזיות לתאונות העבודה בחומרת פגיעה בינונית וקשה – נפילה מגובה, נפילת חפץ ותאונה עם מכשיר עבודה או לכידה במכונה. נפילה מגובה מהווה הגורם מספר אחת לתאונות עבודה בהן חומרת הפגיעה היא בינוני ומעלה בכל הענפים, ומהווה 48% מסך הנפגעים, ונפילת חפץ היא הסיבה השנייה (17%) ואחריה לכידה במכונה או פגיעה ממכשיר עבודה (10%). בענפי הבנייה והתעשייה נפילה מגובה היא הגורם המרכזי לפגיעה (63% מהנפגעים בענף הבנייה ו-40% בענף התעשייה).

ב. נתונים על צווי בטיחות שהוציא מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית

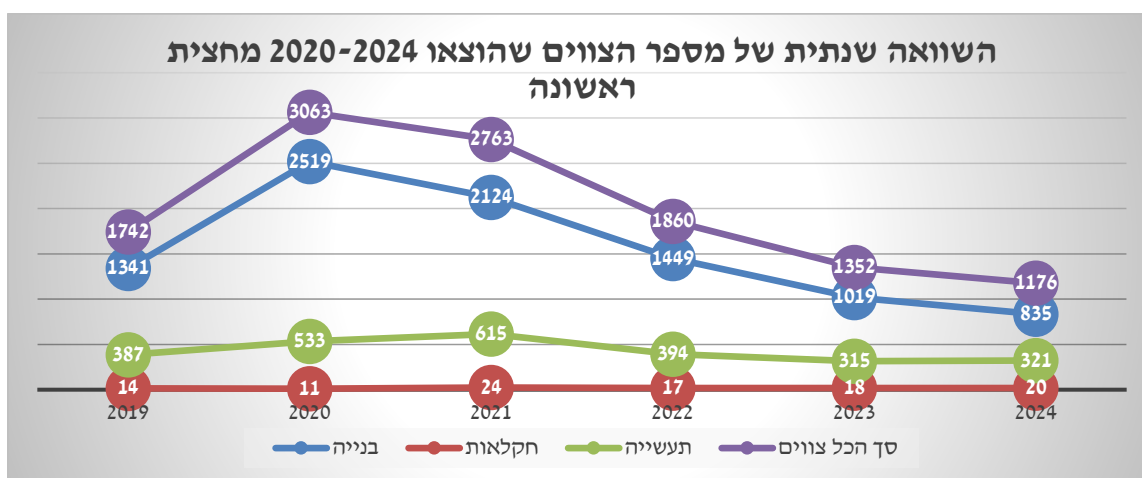
צווי בטיחות הם צווים אשר מוטלים על ידי מפקחי מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית בזרוע העבודה, שכיום נמצאת במשרד הכלכלה. הצווים ניתנים בגין ליקויי בטיחות שנמצאו באתרי עבודה בענפים השונים, והמפקח מצא שהליקויים מהווים סכנה לשלומם או בריאותם של אדם. בצו הבטיחות מפורט האם יש לעצור את העבודה באזור ספציפי, במתקן, במכונה או במקום העבודה או אתר הבנייה בכללותו, עד לתיקון הליקוי הבטיחותי, הרחקת הגורם המסכן, וקבלת אישור על ביצוע הנחיות הצו ממינהל הבטיחות.

במחצית הראשונה של שנת 2024 ניתנו 1,176 צווי בטיחות על ידי מפקחי המינהל, מתוכם 835 בענף הבנייה (71%). בטבלה להלן הפירוט המלא של צווי בטיחות לפי חודש לפי ענף:

חודש	ענף בנייה	ענף חקלאות	ענף תעשייה	סה"כ
ינואר	134	1	66	201
פברואר	107	0	49	156
מרץ	149	0	65	214
אפריל	93	0	44	137
מאי	203	15	55	273
יוני	149	4	42	195
סה"כ	835	20	321	1176

* הטבלה מתבססת על נתוני מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית ומעודכנת ליום 27/6.

ניתוח השוואתי של פילוח הצווים לפי ענף במחצית הראשונה של השנים 2019-2024:

ההשוואה השנתית מלמדת על המשך מגמת הירידה במספר צווי הבטיחות שניתנים למעסיקים כשיעור הצווים שניתנו בשנת 2024 עד כה עומד על 87% בלבד מהתקופה המקבילה אשתקד: (1,176 לעומת 1,352 בחציון ראשון בשנת 2023). ייתכן שניתן לייחס זאת למלחמה ולפעילות המצומצמת בחלק ממקומות העבודה, ובמיוחד בענף הבנייה.

ניתן בביורור לראות שישנם ענפים בהם באופן עקבי כמעט ולא מוטלים צווי בטיחות, למרות טענות ארגוני חברה אזרחית על בעיות מערכתיות והפרות שיטתיות וחוזרות, כמו ענף החקלאות. במדינת ישראל יש 17,417 משקים חקלאיים.⁷

ב.1 נתונים על חברות בנייה וצווי בטיחות

שיאניות צווי הבטיחות במחצית הראשונה של שנת 2024 הן חברות שנדונג היי-ספיד גרופ קו. לימיטד (חברת ביצוע סינית זרה, שהייתה אחת השיאניות לשנת 2023 וכבר נמצאת בהתליית רישיון על תנאי בשל הפרות בטיחות קודמות), חברת אלקטרה בניה בע"מ (שהיא גם קבלן מוכר למכרזים ממשלתיים) וחברת טוהר הנדסה בע"מ (6 צווי בטיחות לכל אחת). לא הוטלה עליהם כל סנקציה ברשם הקבלנים עד כה. הטבלה להלן מציגה את החברות שקיבלו מעל חמישה צווי בטיחות במחצית הראשונה של שנת 2024:⁸

שם החברה	מספר הצווים	קבלן מוכר	סנקציה שהוטלה
שנדונג היי-ספיד גרופ קו. לימיטד	6	לא	מהמידע שפורסם נכון להיום, נמצאים בהתליית רישיון על תנאי לשנה מיום 6/2/2024 בשל הפרות הבטיחות בשנת 2023, אבל מאז הוטלו עליהם 6 צווי בטיחות נוספים ולמרות זאת עדיין לא הועלו לשימוע נוסף אצל רשם הקבלנים.
אלקטרה בניה בע"מ	6	כן	מהמידע שפורסם נכון להיום, לא הועלה עדיין לשימוע ברשם ולא הוטלה סנקציה באתר החשכ"ל.
טוהר הנדסה בע"מ	6	לא	מהמידע שפורסם נכון להיום, לא הועלה עדיין לשימוע ברשם.
רועי ראדה בע"מ	5	לא	מהמידע שפורסם נכון להיום, לא הועלה עדיין לשימוע ברשם.
א.שדה פרויקטים בע"מ	4	כן	מהמידע שפורסם נכון להיום, לא הועלה עדיין לשימוע ברשם ולא הוטלה סנקציה באתר החשכ"ל.
דניה סיבוס בע"מ	4	כן	מהמידע שפורסם נכון להיום, לא הועלה עדיין לשימוע ברשם הקבלנים ולא הוטלה סנקציה באתר החשכ"ל.
עמית טלמון חברה לבניין בע"מ	4	לא	מהמידע שפורסם נכון להיום, לא הועלה עדיין לשימוע ברשם.
מור (י.ז.) השקעות ואחזקות בע"מ	4	לא	מהמידע שפורסם נכון להיום, לא הועלה עדיין לשימוע ברשם בשל עבירות בטיחות. עם זאת, רשם הקבלנים התלה את רישיון הקבלן על תנאי לשנתיים והטיל קנס ביום 4/3/2024 בשל עבירת הסבת עבודות.
י.ע.ז. - חברה לבניה ופיתוח בע"מ	4	כן	מהמידע שפורסם נכון להיום, לא הועלה עדיין לשימוע ברשם ולא הוטלה סנקציה באתר החשכ"ל.

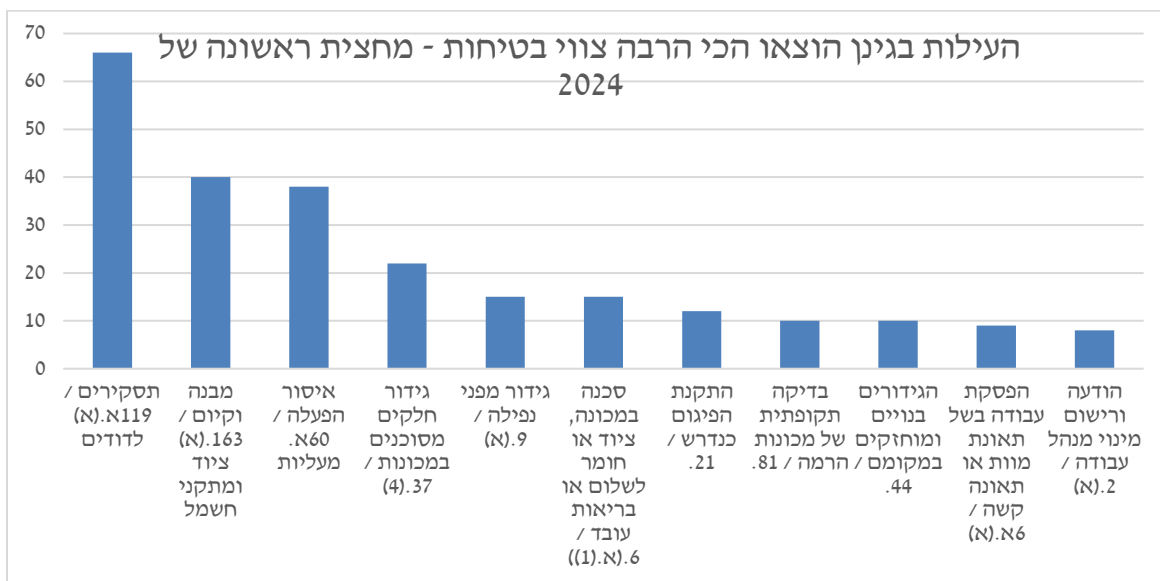
ב.2 נתונים על עילות צווי הבטיחות

ההוראות הנפוצות ביותר להוצאת צו בטיחות הן גם הפעם אי מסירת תסקיר על ידי בודק מוסמך או בודק דוודים מוסמך על פי פקודת הבטיחות בעבודה (79) אי עמידה בדרישות חוק החשמל, תשי"ד-1954 (48), ופגם במעלית שבוצע לה

⁷ על פי מפקד החקלאות שבוצע על ידי הלמ"ס בשנת 2017, והתפרסם ב-11/11/2021.
⁸ עדכני ליום 27/6/2024 לפי הצווים שמתפרסמים באתר מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית.

תסקיר לפי פקודת הבטיחות בעבודה (50 צווים). עם זאת, ניתן לראות גידול יחסי בהיקף צווי הבטיחות בגין סכנה במכונה, ציוד או חומר לשלומם או בריאותם של עובדים (17).

התרשים הבא מפרט את העילות הנפוצות ביותר למתן צווי בטיחות במחצית הראשונה של שנת 2024 ולאחריו טבלה שמפנה להוראת הדין המלאה⁹:

הפנייה לסעיף המדויק	מספר צווים	ציטוט הסעיף
פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תשי"ל - 1970 סעיף א.119 (א) תסקירים	79	בודק מוסמך או בודק דוודים מוסמך שעשה בדיקה לענין הוראות סימנים ה' עד ז' או י' עד י"ג לפרק זה ימסור, תוך 14 יום מעשיית הבדיקה, תסקיר על תוצאות בדיקתו לתופש המפעל, והעתקו למפקח העבודה האזורי, ואולם לגבי מפעלים של מערכת הבטחון יועבר העתק התסקיר למפקח עבודה אזורי שאישר לכך שר הבטחון.
תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) התשמ"ח-1988 סעיף א.163 (א) מבנה וקיום	48	מבצע בניה אחראי לכך שכל ציוד, אבזרים ומיתקנים חשמליים הנמצאים או המותקנים באתר יתאימו לדרישות חוק החשמל, תשי"ד-1954, והתקנות שהותקנו לפיו, תקנות הבטיחות בעבודה (חשמל), תשמ"ו-1986, ולתקנים הישראליים שענינם חשמל כמשמעותם בחוק התקנים, תשי"ג-1953.
פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תשי"ל - 1970 סעיף א.60 איסור הפעלה	50	נמצא על פי תסקיר כאמור בסעיפים א59 או א60 פגם שבגללו אין המעלית ראויה לשימוש, לא תופעל המעלית עד לתיקונו.
פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תשי"ל - 1970 סעיף א.37 (4) חלקים הטעונים גידור	25	כל אחד מחלקים אלה יגודר לבטח: במכונות שאינן מניע ראשי או ממסרת - כל חלק מסוכן שבהן
תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) התשמ"ח-1989 סעיף א.9 (א) גידור	19	(א) משטח עבודה ומדרכת מעבר שמהם עלול אדם ליפול לעומק העולה על 2 מטר יהיו גדורים על ידי - (1)אזן יד ואזן תיכון מתאימים ובחוזק נאות למניעת נפילת אדם; (2)לוחות רגליים בגובה מתאים.
חוק ארגון הפיקוח על העבודה- התשי"ד-1954 - צווי בטיחות (תיקון מס' 10) תשע"ו-2016 / א.6 (1)	17	שוכנע מפקח עבודה אזורי, בין מפעולות עצמו ובין על סמך דין וחשבון של מפקח עבודה, כי טיבם, מבנם או מקומם של מכונה, ציוד, מתקן או חומר המשמשים או העומדים לשמש במקום עבודה יש בהם סכנה לשלום או לבריאותו של אדם, או כי תהליך או מעשה פלוני או מחדל פלוני במקום עבודה מסכנים שלום אדם או בריאותו, רשאי הוא (1) להורות על הפסקת העבודה במקום העבודה, לאסור את השימוש במכונה, במתקן, בציוד או בחומר או בחלק מאלה כמפורש בצו, או לאסור את השימוש עד שהורחק גורם הסכנה וניתן על כך אישור מאת מפקח עבודה.

⁹ עדכני ליום 27/6/2024 לפי הצווים שמתפרסמים באתר מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית.

כל פיגום יותקן כיאות למטרה שלה הוא מיועד ובאופן המונע התמוטטות או נפילת אדם או חפץ מעליו.	14	תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) - התשמ"ח-1988 מבנה הפיגום / 21.
מכונת הרמה על כל חלקיה תיבדק ביסודיות, לפחות אחת לארבעה עשר חדשים, על ידי בודק מוסמך.	12	פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תש"ל - 1970 סעיף 81 בדיקה
צווים להפסקת עבודה באתרי בנייה בשל אירוע באתר בנייה שגרם למוות או לפציעה קשה של אדם שבשלה הוא בסכנת חיים ממשית וזקוק לטיפול רפואי דחוף כדי להציל את חייו.	11	חוק ארגון הפיקוח על העבודה - התשי"ד-1954 - צווי בטיחות (תיקון מס' 10) - (התשע"ו-2016) / א.א.6
כל גידור או התקן בטיחות אחר שהותקנו בהתאם להוראות הקודמות של סימן זה יהיו בנויים מבנה של ממש, יקויימו תמיד ויוחזקו במקומם כל עוד החלקים הטעונים גידור או התקן בטיחות אחר נמצאים בתנועה או בשימוש.	10	פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) - תש"ל - 1970 מבנה הגידורים וקיומם / 44.
מבצע בניה יודיע למפקח העבודה האזורי, עם התחלת פעולת הבניה, את שמו, גילו, מענו, השכלתו המקצועית ונסיגו בעבודת בניה של מנהל העבודה וכן ירשום בפנקס הכללי את שמו ומענו של מנהל העבודה.	8	תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) - התשמ"ח-1990 סעיף 2.ב) מינוי מנהל עבודה

בגין הוראות דין אלו הוצאו 293 צווי בטיחות במחצית הראשונה של שנת 2024. 189 צווי בטיחות הוצאו על הוראות דין אחרות, ובגין 694 צווי בטיחות מינהל הבטיחות לא ציין בפרסום שלו בגין איזו הוראת דין ניתן צו הבטיחות למעסיק (במקרים רבים נרשם בגין "ליקויי בטיחות רבים" בלא פירוט).

3.ב נתונים על רשויות מקומיות שיאניות תאונות העבודה וצווי הבטיחות שניתנו בהן

להלן, פירוט הרשויות המקומיות עם למעלה מארבע תאונות עבודה במחצית הראשונה של שנת 2024, ולשם השוואה, מספר צווי הבטיחות שניתנו בהן לאותה תקופה¹⁰:

מספר צווי בטיחות	מספר התאונות	הרשויות עם הכי הרבה תאונות
83	14	תל אביב
27	10	חיפה
119	7	ירושלים
62	7	פתח תקווה
10	6	הרצליה
9	6	קרית גת
19	6	נתניה
16	6	אשקלון
47	5	ראשון לציון
30	4	בני ברק
7	4	דימונה

למרות שחיפה באופן עקבי בעלת שיעור גבוה של תאונות עבודה חמורות, בשנת 2024 עד כה עם 10 נפגעים ברמת פציעה בינונית ומעלה, מידת הפיקוח והאכיפה בעיר נמוכים בהשוואה לרשויות אחרות. כמו כן, למרות שבערים כמו הרצליה, קרית גת, נתניה, אשקלון ודימונה נרשמו הרבה תאונות עבודה בחציון הראשון של שנת 2024, האכיפה דלה במיוחד (בנתניה ניתנו 19 צווים, באשקלון 16, בהרצליה 10, בקרית גת 9 ובדימונה ניתנו 7 צווי בטיחות).

¹⁰ הנתונים עדכניים ליום 27/6/2024 ונלקחו מאתר מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית.

ג. סיכום והמלצות

כפי שציינו בעבר, הקשר בין תנאי העבודה לבטיחותם ובריאותם של העובדים הוא ברור, ולא בכדי עיקר תאונות העבודה הן בענפים הרוויים בהגירת עבודה ועבודת כפיים. המציאות בשטח מלמדת שגם היום עובדים רבים עדיין מופקרים לגורלם, והשינויים הרגולטוריים שמתבצעים בחסות המלחמה עשויים להחמיר את המצב הגרוע ממילא במקומות העבודה השונים. אנו חוזרים על המלצותינו כפי שהופיעו גם בדו"ח הסיכום לשנת 2023. על שר העבודה מוטלת האחריות לדאוג למניעת ההרוג הבא בתאונות העבודה ועליו לגבש תוכנית מניעתית ואקטיבית לאכיפת הוראות הדין למען רווחתם ובטיחותם של כלל המועסקים.

אלו חלק מהצעדים המידיים שנדרשים למען צמצום מספר תאונות העבודה בישראל:

א. שינויי חקיקה:

- יישום ביטוח דיפרנציאלי;
- חובת התקנת רשתות מגן;
- הגברת השקיפות במתכונת העבודה של מינהל הבטיחות ורשם הקבלנים;
- התקנת תקנות מדרג אחריות פלילית;
- קביעת תנאי בטיחות בהיתרי הבנייה שניתנים על ידי רשויות מקומיות;

ב. הגברת ההרתעה:

- שימוש בסנקציות קיימות כמו תקנות הפיגומים, תקנות ציוד מגן, תקנות גיהות וביצוע בדיקות תקופתיות;
- פרסום נתוני תאונות על ידי מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית;
- שיפור תנאי מפקחים ותגבור יחידת החקירות;
- היעזרות במפקחי הרשויות המקומיות לצורך פיקוח;

ג. קידום שינויים בתרבות העבודה:

- הקמת ועדות בטיחות;
- קידום מיכון ומודרניזציה;
- התקנת חובת הכשרות בעבודות הרטובות בענף הבנייה;
- הקמת מוקד תלונות במינהל לדיווח על מפגעי בטיחות במקומות העבודה;
- הקמת הרשות הלאומית לבטיחות ובריאות תעסוקתית.

כתיבת הדו"ח ותחקיר: עו"ד דיאנה בארון
מחקר ואיסוף נתונים: דין לצטר, מיכאל בר-סיני

מקורות:

- טבלת התאונות באתר 'קו לעובד'
- צווי בטיחות שמטיל מינהל הבטיחות
- צווי הפסקת עבודה (סגירת אתר בנייה)
- פעולות והחלטות רשם הקבלנים
- רשימת קבלנים מוכרים
- רשימת קבלנים שלא עומדים בתנאי סף בטיחות לפי הוראת תכ"ס 7.10.2
- דו"ח מבקר המדינה מאי 2022
- דו"ח הממ"מ 26.12.2021
- דו"ח ועדת אדם
- נתוני בנק ישראל ליום 1/5/2023 על שוק העבודה ודמוגרפיה – תעסוקה ושכר
- נתוני מפקד החקלאות
- דו"ח קו לעובד סיכום שנת 2022
- דו"ח קו לעובד סיכום לשנת 2023